

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021- - Nr. SR-

I

Kopija

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 72¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 72¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI“ PROJEKTO

Teikiame Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siūloma pritarti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui (toliau – įstatymo projektas), pateikti jį Seimui ir įgalioti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrę Jurgitą Šiugždinienę, o jai negalint dalyvauti – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto viceministrą Gintautą Jakštą atstovauti Vyriausybei, svarstant nurodytą įstatymo projektą Seime.

Įstatymo projektas parengtas siekiant įgyvendinti Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Programa), numatytą siekį, kad mokslas ir studijos būtų pasaulinio lygmens, iki 2024 m. moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai finansuoti iš valstybės biudžeto numatoma skirti 0,75 proc. BVP. Programos įgyvendinimo priemonėse numatyta sudaryti prielaidas mokslo ir studijų institucijų akademinį darbuotojų darbo užmokesčiui didėti, kad jis pasiektų 150 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio, taip pat neakademinį darbuotojų atlyginimams augti.

I. Sprendžiama
problema

Lietuvoje dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimai yra pernelyg maži ir nekonkurencingi šalies ir tarptautinėje darbo rinkoje. Šių darbuotojų atlyginimai ilgą laiką nebuvo didinami. 2017 m. pirmą kartą nuo 2009 m. didėjo mažiausiai uždirbančių mokslininkų atlyginimai, tam papildomai skirta 3,1 mln. Eur valstybės biudžeto asignavimų. Nuo 2018 m. vykdant švietimo ir mokslo sistemos struktūrinę reformą, siekiama dėstytojams, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams sudaryti palankias darbo sąlygas, užtikrinti stabilų jų darbo užmokesčio augimą. Tai vykdoma palaipsniui, atlyginimus didinant etapais: 2018 m. dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų

	atlyginimai vidutiniškai padidinti 20 proc. (tam skirta 23 mln. Eur), 2019 m. – vidutiniškai 16 proc. (tam skirta dar 23,1 mln. Eur), 2020 m. – vidutiniškai 10 proc. (tam skirta 13,8 mln. Eur), 2021 m. – asistentų ir jaunesniųjų mokslo darbuotojų algoms didinti skirta 5,2 mln. Eur. Atsižvelgiant į šalies vidutinio darbo užmokesčio augimą, siekiama ir toliau didinti atlyginimus dėstytojams, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams. Lietuvos Respublikos Aštuonioliktosios Vyriausybės programoje, siekiant tikslo, kad mokslas ir studijos būtų pasaulinio lygmens, iki 2024 m. moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai finansuoti iš valstybės biudžeto numatoma skirti 0,75 proc. BVP. Programos įgyvendinimo priemonėse numatyta sudaryti prielaidas mokslo ir studijų institucijų akademinį darbuotojų darbo užmokesčiui didėti, kad jis pasiektų 150 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio.
II. Siūlomos priemonės	Valstybinių mokslinių tyrimų institutų administracijos (instituto direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo, mokslinio sekretoriaus), mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo apmokėjimo sąlygas ir socialines garantijas reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 72¹ straipsnis. Siekiant sudaryti teisinę prielaidą darbo užmokesčiui didinti valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose dirbantiems mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams, parengtas Įstatymo 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Įstatymo projekto tikslas – nuo 2022 m. sausio 1 d. padidinti 10 proc. Įstatymo 72¹ straipsnio 5 dalyje nustatytų pareiginės algos koeficientų apatines ir viršutines ribas („šakutes“) visoms pareigybių grupėms.
III. Priemonių kaštai	Įstatymo projektui įgyvendinti 2022 m. reikės apie 2,5 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, kurios numatytos 2022 m. valstybės biudžete. Tai leis mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo užmokestį valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose padidinti vidutiniškai 10 proc.
IV. Nauda visuomenei	Pritarus siūlomiems Įstatymo 72¹ straipsnio 5 dalies pakeitimams, valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose vyriausiojo mokslo darbuotojo pareiginė alga galėtų kilti 206–371 Eur, vyresniojo mokslo darbuotojo – 179–287 Eur, mokslo darbuotojo, tyrėjo, mokslininko stažuotojo – 179–219 Eur, jaunesniojo mokslo darbuotojo – 170–203 Eur. Tikslas – palaipsniui pasiekti, kad 2024 m. šių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis sudarytų 150 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio. Tik nuoseklus ir akademinės bendruomenės lūkesčius atitinkantis atlyginimų didinimas paskatins jaunos žmonės rinktis mokslininko karjerą, padidins šiuo metu Lietuvoje dirbančių mokslininkų motyvaciją, o tai sudarys sąlygas siekti aukštos mokslo ir studijų sistemos kokybės, didinti šalies mokslinį produktyvumą ir konkurencingumą.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2021 m. II ketv. aukštojo universitetinio mokslo srityje vidutinis *neto* darbo užmokestis buvo 1 279,3 Eur, mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos srityje – 1 180,0 Eur.

Pastebėtina, kad, sparčiai didėjant atlyginimams Lietuvos darbo rinkoje (visų sektorių darbuotojams), akademinį darbuotojų darbo užmokesčio augimas nėra pakankamas. Dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimai vis dar išlieka nekonkurencingi tiek šalies, tiek tarptautinėje darbo rinkoje ir neatitinka akademinės bendruomenės lūkesčių. Dėl nekonkurencingų atlyginimų dėstytojo bei mokslininko karjera Lietuvoje nėra patraukli, todėl dažnai gabus jaunimas jos Lietuvoje nesirenka. Maži atlyginimai yra viena esminių protų nutekėjimo priežasčių, stabdančių Lietuvos mokslo ir studijų sistemos kokybinę pažangą.

Atsižvelgiant į šalies vidutinio darbo užmokesčio (VDU) augimą ir anksčiau išdėstytas priežastis, siekiama ir toliau didinti atlyginimus dėstytojams, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams. Taip pat vadovaujantis susitarimu dėl Lietuvos švietimo politikos, pasirašytu Lietuvos Respublikos Seimui atstovaujamų politinių partijų, bendradarbiaujant su Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos švietimo taryba, 2021 m. rugsėjo 1 d. „Susitarimas dėl Lietuvos švietimo politikos (2021–2030)“, numatoma, kad iki 2024 metų pabaigos dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų vidutinis darbo užmokestis sudarys 150 proc. vidutinio šalies darbo užmokesčio, numatant tvarų darbo užmokesčio augimą po 2024 metų.

Valstybinių mokslinių tyrimų institutų administracijos (instituto direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo, mokslinio sekretoriaus), mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo apmokėjimo sąlygas ir socialines garantijas reglamentuoja Įstatymo 72¹ straipsnis. Šio straipsnio 5 dalyje visoms pareigybių grupėms (jų yra 6) nustatytos pareiginės algos koeficientų dydžių apatinės ir viršutinės ribos („šakutės“). Siekiant sudaryti teises prielaidas darbo užmokesčiui didinti valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose dirbantiems mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams vidutiniškai 10 proc., parengtas įstatymo projektas. Jame numatyta nuo 2022 m. sausio 1 d. visoms šių pareigybių grupėms pareiginės algos koeficientų apatinės ir viršutinės ribas („šakutes“) padidinti 10 proc.

Įstatymo projektui įgyvendinti 2022 m. reikės apie 2,5 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, kurios numatytos 2022 m. valstybės biudžete. Tai leis mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo užmokestį valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose padidinti vidutiniškai 10 proc.

Papildomai atkreipiame dėmesį, kad teikiamas įstatymo projektas susijęs tik su valstybinių mokslinių tyrimų institutų mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo užmokesčio didinimu. Pagal Įstatymo 8 straipsnį aukštosios mokyklos turi autonomiją, apimančią akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademinę laisvę. Laikydamosi įstatymų ir kitų teisės aktų, aukštosios mokyklos pačios nustato savo struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises, pareigas ir darbo apmokėjimo sąlygas.

Įstatymo projektas atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

Įstatymo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymo projektą ir lydimuosius dokumentus parengė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ekonomikos departamento (direktorė Eglė Radėnienė, tel. (8 5) 219 1164) Mokslo ir studijų ekonomikos skyriaus vyriausiasis specialistas Kęstutis Gansiniauskas (tel. (8 5) 219 1248, el. p. Kestutis.Gansiniauskas@smm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, jo lyginamasis variantas, aiškinamasis raštas, 5 lapai.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 72¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

Kultūros ministras, atliekantis
švietimo, mokslo ir sporto ministro funkcijas

Simonas Kairys